

**СОЛОДЧУК ЯНУШ. ІСТОРІЯ ПЛАНУВАННЯ ТА БУДІВНИЦТВА
МІСТ. – ОПОЛЕ: ВИДАВНИЦТВО ОПОЛЬСЬКОГО
УНІВЕРСИТЕТУ, 2012. – 441 С.**

**(Słodczyk Janusz. Historia Planowania i Budowy Miast. Opole: Wydawnictwo
Uniwersytetu Opolskiego, 2012, 442 s.)**

Однією з визначальних характеристик сучасного світу, в якій немов у дзеркалі відображаються всі проблеми, прорахунки, але в той же час і досягнення суспільства, є урбанізованість. За таких умов неабиякої актуальності набуває звернення до минулих етапів урбанізаційного процесу, під час яких формувалися витoki тієї ролі, яку відіграють міста і міський образ життя сьогодні.

Розлогість урбаністичної проблематики обумовлює те, що в її дослідженні поєднуються зусилля істориків, географів, економістів, архітекторів, соціологів, культурологів, психологів тощо. Наразі стала ще драматичнішою ситуація у світовій історіографії, що відзначили американські історики архітектури Зейнеп Целік і Дайен Фавро наприкінці 1980-х рр.: не існує (і не має існувати) домінуючого підходу до вивчення історичної урбаністики; сама історична урбаністика «є чим завгодно, що з неї робить конкретний автор»; її царина, так само як і ступінь інкорпорування нею різних наукових дисциплін, широко варіюється². При цьому вельми симптоматичним у плані міждисциплінарності є підхід до самого поняття «міський історик» (“urban historian”), що фіксує Гаррі Янсен: це будь-який автор, який вивчає минуле міста, незалежно від того, чи має він спеціальну історичну освіту; тож соціологи, економісти, представники інших соціально-гуманітарних наук також іменуються “urban historians”, якщо в їхніх працях наголос робиться на історію міст³.

Важливою складовою предметного поля історичної урбаністики є містобудування. Саме воно і знаходиться в центрі уваги книги «Historia

² Celik Zeynep, Favro Diane. Methods of Urban History // Journal of Architectural Education. — 1988, Spring. — Vol. 41. — No. 3. — P. 7.

³ Jansen, Harry. The Construction of an Urban Past. Narrative and System in Urban History / Translated by Feike de Jong. — Oxford-New York: Berg, 2001. — P. 19.

Reviews

Planowania i Budowy Miast». Її автор, професор Опольського університету Януш Слодчук, є знаним польським економістом, який спеціалізується на вивченні розбудови, планування, трансформацій просторової структури і господарського розвитку міст. В урбаністичному контексті показово, що професор Слодчук є головним редактором часопису “Studia Miejskie” («Міські студії»).

Рецензована книга готувалась як університетський підручник з історії містобудування. Автор зазначає, що ставив за мету створити синтетичну працю, в якій будуть простежені розбудова і зміни урбаністичних концепцій впродовж історії на тлі змін соціальних, економічних і політичних потреб. Тож хронологічно книга охоплює період від виникнення протоміст до кінця ХХ століття, а географічно – фактично увесь світ. Відповідно побудована і структура книги, яка включає розділи «Міста найдавніших цивілізацій», «Міста в старожитні часи» (йдеться про міста стародавніх Греції та Риму), «Середньовічні міста», «Ісламські міста», «Поняття міста і розбудова міських осередків за часів Ренесансу», «Традиція планування та будівництва міст в Іберо-Америці», «Планування міст у XVII і XVIII століттях – місто барокове та в стилі класицизму», «Традиція планування та будівництва міст на теперішніх землях Сполучених Штатів і Канади (від XVI до XIX століття)», «Традиційні та колоніальні міста у вибраних регіонах Азії і арабських країнах Північної Африки», «Планування та розбудова міст у XIX столітті», «Планування міст у XX столітті».

Здавалось би, «класична» універсальна всеохоплююча структура підручника, в якому має бути простежена вся світова історія містобудування. Втім, вельми показово, що в цілій низці з вищеперелічених розділів автор присвячує спеціальні параграфи питанням історії планування та будівництва міст саме на польських теренах, тим самим логічно і майстерно вписуючи відповідну складову минувшини своєї Батьківщини не тільки в загальноєвропейський, але і у світовий контекст.

Reviews

Автору вдалося виконати поставлені ним завдання як приділити особливу увагу оригінальним традиціям містобудування, що формувались незалежно у різних частинах світу, так і показати впливи європейських зразків і урбаністичних традицій, які були привнесені в інші культури.

Важливою складовою книги стали більше 300 планів, креслень та малюнків, а також більше 200 фотографій, зроблених автором чи не в усіх куточках світу – у Греції, Італії, Німеччині, Хорватії, Марокко, Чехії, Словаччині, Польщі, Іспанії, Тунісі, Мексиці, Гватемалі, Гондурасі, Перу, Кубі, Нікарагуа, Еквадорі, Аргентині, Чилі, Бразилії, Уругваї, Франції, Португалії, Китаї, Камбоджі, Бірмі, В'єтнамі, Індії, Австрії, Великій Британії.

Рецензована книга є чудовим зразком якісно підготовленої синтетичної праці з урбаністики.

Вікторія Константінова (Бердянськ)